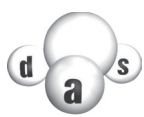
Mária Modrovich

Rozhovor s členkou kultu

edícia próza

drewo a srd

ZALOŽENÉ 1994

KNIŽNÁ EDÍCIA

ČASOPISU VLNA

Mária Modrovich

Rozhovor s členkou kultu

Mária Modrovich — Rozhovor s členkou kultu

Slovak Edition © Občianske združenie Vlna/Drewo a srd Bratislava 2019

Vydanie prvé

Edícia Próza

Všetky práva vyhradené

Redakcia — Ľubica Schmarcová

Redaktor knižnej edície — Peter Šulej

Cover / Design edície — Barbora Šajgalíková

Ilustrácie — Ivana Šáteková

Interné katalógové číslo — DAS175PROZ02/2019

ISBN 978-80-89550-52-4

Sádzané písmom Preto Serif

www.dizajndesign.sk

Napísanie a vydanie knihy z verejných zdrojov podporil **Fond na podporu umenia**.

fond
na podporu
umenia

Časť rukopisu tejto knihy vznikla počas pobytu na rezidencii v Petöfi Irodalmi Muzeum v Budapešti vďaka štipendiu od Medzinárodného Vyšehradského fondu.

Visegrad Fund

Rozhovor
s členkou kultu

Dievčatko vyslovilo vetu niekoľkokrát za deň. Počas raňajok: Les horel. Počas obliekania: Les horel. Cestou z parku: Les horel. Pred spaním: Les horel.

Prečo horel les? Kto ho zapálil? Zhoria všetky lesy?

Keď kaša prihorí, znamená to, že u nás bude horieť? Zapáliš nás, mami? Zhoríme?

Mami, prosím, dnes nevar.

Drevené chatky pod lesom. Klasické áčka, evidentne pozostatok po klasickom komunistickom zariadení: škola v prírode, podnikové zariadenie alebo tábor. Chatky stoja nariedko, pár desiatok metrov od seba. Niektoré ženy bývajú vo dvojiciach, iné samy. Keď sa pýtal, povedali, že bývanie si vyberali podľa svojej predstavy a aktuálnej kapacity. N. má rovnakú chatku ako všetky ostatné, býva sama. Jej chatka je najďalej od hlavnej, dominantnej budovy pozemku. Interiér hlavnej budovy je prerobený: otvorená kuchyňa, ústiaca do akejsi spoločenskej miestnosti s dlhým dubovým stolom, kde jedávajú. Hlbšie v priestore sú ukryté samostatné zákutia, gauč, pár kresiel a úplne súkromné kútiky, kde sa dá posedávať aj polihovať na matracoch. Takmer vždy tam niekto drieme. Už aj on prišiel na chuť sieste, ale zatiaľ len vo svojej chatke, v hlavnej budove sa hanbí.

Ešte pingpongový stôl, hojne využívaný.

Zatiaľ sa mu podarilo len remízovať.

I.

...?
Určite som do toho išla aj preto, že bola na čele. Je jasné, že ľudí ovplyvní kult osobnosti a ona bola jednoznačne kultová. Stále je. Veď ona je de facto jedna z top ženských hudobníčok všetkých čias, na tom sa zhodneme. Aj keď už netvorí, teda tvorí, ale nevydáva. Dokonca teraz, keď nad tým rozmýšľam: jej hudba spolu s jej osobnosťou vytvára rámec nášho spoločenstva, determinuje ho. Hudba je všadeprítomná, halucinogénna. Hudba z nej robí šamanku. Keď počúvaš jej skladby, po chvíli ťa vtiahnu nielen do vnútra hudby alebo tvojho vlastného vnútra, ale do nejakého celkového, všeobjímajúceho vnútra. Zrazu si insider. A nepotrebuješ na to púť, ayahuascu alebo holotropné dýchanie, alebo lysohlávky, nepotrebuješ sa snažiť o meditáciu. To je asi ono – s ňou sa nepotrebuješ snažiť, ona je teleport.

...?
To sa ťažko vysvetľuje... Slová nestačia. Teleport do nejakých iných čias. Do inej dimenzie.

...
V každom prípade je to priestor, ktorý je skôr hĺbkou a šírkou, než výškou. Zároveň sú tam nejaké prvky pohanských náboženstiev, bazálne veci ako napríklad, že všetko, každá vec, má svojho ducha alebo priamo je duchom. Takže môžeš komunikovať so svojím autom, tak ako komunikuješ so mnou. Alebo s mrkvou, predtým, než ju ošúpeš a hodíš – alebo, ak ti to už

došlo, láskyplne vložíš – do hrnca. So všetkým. Ono to krásne funguje, zrazu sa ti rozšíri vnímanie sveta, a tým pádom aj seba. Pochopíš.

...?
Vidím, že sa na tom smeješ. Ale áno: sú slová a vety, vďaka ktorým to tú mrkvu nebolí. Ocení tvoju láskyplnosť. Má rada, keď sa k nej chováš s úctou.

...?
Jednoduché frázy, funkčné slová lásky. A rozumiem, kam mieriš, keď to dávaš do kontrastu s mojou odpoveďou predtým – keď som povedala, že sa tá skúsenosť ťažko vyjadruje slovami. Slová používam len na nevyhnutnú komunikáciu, tak to v našom spoločenstve je, nerozoberáme naše zážitky, nesnažíme sa zachytávať pocity, teda nie slovne. Verbálne aj písomné svedectvá sú extrémne nepresné a spôsobujú chaos. V jedinom krátkom písomnom manifeste, ktorý sa u nás používa, je vysvetlené, prečo je dôležité vyjadrovať sa čo najstručnejšie, ideálne jedným slovom alebo pár slovami, ak je to nutné dvoma-troma vetami. Všetko navyše spôsobuje napätie, vyslovené sa stáva predmetom výkladu, dešifrovania a každý účastník komunikácie dešifruje podľa vlastného kódu. Je, samozrejme, jedno, či sú kľúče k jednotlivým kódom emocionálneho alebo racionálneho charakteru, zneužiť na vlastnú interpretáciu sa dajú vždy. Vidíš, aj teraz, čím viac ti to vysvetľujem, tým menej mi rozumieš. Ona by ti odpovedala pár slovami, nanajvýš vetou, a hneď by ti bolo všetko jasné.

...?
Samozrejme, uvedomujem si, že ako spisovateľka – bývalá spisovateľka – som sa vlastne vzdala svojho hlavného pracovného nástroja.

...
Ocenenie ****Litery nehrá žiadnu rolu. Možno len... možno ma ako laureátku zaväzovalo pristupovať k slovám uvedomelejšie. Striedme využitie jazyka bolo pre mňa výzvou, fascinovalo ma. Striedmosť má za cieľ väčšiu presnosť. Ešte než som sa stala členkou spoločenstva, podvedome som smerovala k striedmosti. Podobne ako veľa iných našich spisovateliek a spisovateľov som mala sklon k, povedzme roztopašnému používaniu jazyka. Ornamentálnemu. Volániky, čipky, výšivky. Pamätáš si bohatú nočnú košieľku z Psíčka a mačičky? Aj ja som predtým bola pyšná, ako tá košieľka, veď som za svoj štýl získala ****Literu! Dlho som bola presvedčená, že slovná pyrotechnika je v epicentre spisovateľského remesla. Čo všetko ja dokážem so slovami! Nie vyjadriť, ale predviesť. Začala som samu seba unavovať. Odrazu ma vyrušovalo, že ľudia, čitatelia aj kritici, tlieskajú práve mojej rozšafnosti. Uvedomila som si, že som sa nechala zlákať na cestu, ktorá nemá význam. Prišiel prelom, snažila som sa zmeniť zabehnutý štýl. Vieš, ako to dopadlo. Nakoniec som skončila s písaním.

...
A mužov. Áno.

...?
Dostal by takúto otázku aj muž?

...
Sme čisto ženské spoločenstvo, ale napriek úmyselnej izolovanosti našej „dediny" sa kontaktu s mužmi nevyhýbame. Chodí k nám poštár, o niektoré veci sa starajú muži, ktorých si najímame, muži sú prítomní. Hlavne sa nepýtaj, či musia byť všetci škaredí, aby sme odolali pokušeniu. Naše spoločenstvo nie je proti mužom, je len výhradne ženské. Učenie je určené len pre ženy. Proti mužom nič nemáme, len s nimi nechceme žiť v klasických zväzkoch, odmietame ich ako partnerov. Ľudia, teda tí, ktorí o nás vedia, si najskôr vždy urobia racionálnu skratku: sme lesby, žijúce v prazvláštnom sexuálnom spolku. Ale my žijeme asexuálne, nie sú medzi nami romantické alebo sexuálne vzťahy.

...?
Naše učenie nemôžem šíriť. Porušila by som pravidlá. A ľudia bez tréningu nie sú na takýto typ informácií pripravení. Mohli by byť nebezpečné.

...?
Nebezpečné pre mňa aj pre nich. Ako členka sa musím snažiť byť dvadsaťštyri hodín denne stopercentne zodpovedná za svoju existenciu. Táto snaha zahŕňa... zahŕňa úkony, ktoré sa jednak ťažko vysvetľujú, jednak je ich vysvetľovanie ľuďom mimo spoločenstva prísne zakázané. Dvadsaťštyrihodinová plná

Koniec ukážky